

טיוטת חוק המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות (תיקון מס' 19 והוראת שעה)

(תיקון), התשפ"ג–2023

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם :

- א. לאשר את טיוטת חוק המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות (תיקון מס' 19 והוראת שעה) (תיקון), התשפ"ג–2023, המצ"ב.
- ב. בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת לקצר את תקופת ההנחה ולהקדים את הדיון בהצעת החוק.
- ג. בהתאם לסעיף 88(ב) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להתיר את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הניתנה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

ביום 6 ביוני 2018 פורסם חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (תיקון מס' 19 והוראת שעה), התשע"ח-2018. בין יתר התיקונים שנקבעו במסגרת החוק, נקבעה הוראת שעה המסמיכה את שר המשפטים לאשר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (להלן: "המרכז") לגבות חוב בגין אי תשלום קנס לרשות מקומית, לאחר שבאה בפניו הצעה משותפת של מנהל המרכז ושל ראש הרשות המקומית כי החובות לאותה רשות מקומית ייגבו על ידי המרכז. הוראה זו נקבעה כהוראת שעה לארבע שנים, כדי לבחון את יעילות הגבייה של קנסות לרשויות המקומיות בידי המרכז. תקופת הוראת השעה חלה מיום כ"ד בטבת תשע"ט (1 בינואר 2019) ועד יום ז' בטבת התשפ"ג (31 בדצמבר 2022) והיא הוארכה מכוח סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת עד ליום כ"ד בשבט התשע"ג (15 בפברואר 2023).

ההיערכות ליישום הוראת השעה ארכה זמן רב מהמשוער, בשל הצורך בשיתוף פעולה עם גורמים שונים, ובפיתוח ממשק טכנולוגי שיאפשר לרשויות המקומיות להעביר את חובותיהן לגבייה במרכז, כל אלו במהלכו של משבר הקורונה שפקד את ישראל. לקראת סופה של שנת 2021 הושלם הפיתוח של ממשקי המחשב עם חלק מהחברות הטכנולוגיות אשר איפשר העברה של חובות לטובת הרשויות מקומיות המקבלות שירותי עיבוד מידע מאותן חברות. בהתאם, נכון לסוף שנת 2021 הוסמך המרכז לגבות חובות של 21 רשויות מקומיות וכ- 20 רשויות מקומיות נוספות המתינו להשלמת הממשקים כדי לקדם את הסמכת המרכז לגבות עבורן קנסות.

מכיוון שהמעבר של רשויות מקומיות לגביית הקנסות במרכז החל בפועל רק בשנת 2022 ומשנמצא שיש ביקוש מטעם הרשויות המקומיות לגבייה במרכז, מוצע, להאריך את הוראת השעה בארבע שנים נוספות לשם בחינת הליך גביית הקנסות עבור הרשויות המקומיות. בנוסף, מוצע להעניק לשר המשפטים סמכות להאריך, בהסכמת שר הפנים ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט בכנסת, את הוראת השעה בשנתיים נוספות.

על כן, ובשל פקיעת תוקפה הקרוב של הוראת השעה, מוצע כי הממשלה תאשר את טיוטת החוק. כמו כן, ועל מנת לזרז את הליך החקיקה בכנסת, מוצע לפנות ליו"ר ועדת הכנסת לפי תקנון הכנסת, בבקשה לכנס את הוועדה, כדי שתחליט על קיצור תקופת ההנחה של הצעת החוק לפני הדיון בקריאה הראשונה, בהתאם לאמור בסעיף 81 לתקנון הכנסת, וכן בבקשה להתיר את הדיון בקריאה השנייה ביום הנחת ההצעה על שולחן הכנסת, לפי סעיף 88 לתקנון הכנסת.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

תקציב

לא צפויה השפעה על תקציב המדינה.

השפעת ההצעה על מצבת כח אדם

לא צפויה השפעה על תקנים במשרדי הממשלה וברשויות אחרות.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר הפנים אינו מתנגד לקידום הצעת החוק.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועצת המשפטית של משרד המשפטים היא כי אין מניעה משפטית בהעלאת ההצעה (ראו חוות דעת מצורפת).

סיווגים*

סיווג ראשי: 07 חקיקה ממשלתית.

תחום פעולה עיקרי: 01 חוץ וביטחון.

מגיש: שר המשפטים

י"ט בטבת התשפ"ג

12 בינואר 2023

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה:

טיוטת חוק המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות (תיקון מס' 19 והוראת שעה) (תיקון), התשפ"ג–2023

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

ביום 6 ביוני 2018 פורסם חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (תיקון מס' 19 והוראת שעה), התשע"ח–2018. בין יתר התיקונים שנקבעו במסגרת החוק, נקבעה הוראת שעה המסמיכה את שר המשפטים לאשר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (להלן: "המרכז") לגבות חוב בגין אי תשלום קנס לרשות מקומית, לאחר שבאה בפניו הצעה משותפת של מנהל המרכז לגביית קנסות ושל ראש הרשות המקומית כי החובות לאותה רשות מקומית ייגבו על ידי המרכז. הוראה זו נקבעה כהוראת שעה לארבע שנים, כדי לבחון את יעילות הגבייה של קנסות לרשויות המקומיות בידי המרכז. תקופת הוראת השעה חלה מיום כ"ד בטבת תשע"ט (1 בינואר 2019) ועד יום ז' בטבת התשפ"ג (31 בדצמבר 2022) והיא הוארכה מכוח סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת עד ליום כ"ד בשבט התשע"ג (15 בפברואר 2023).

ההיערכות ליישום הוראת השעה ארכה זמן רב מהמשוער, בשל הצורך בשיתוף פעולה עם גורמים שונים, ובפיתוח ממשק טכנולוגי שיאפשר לרשויות המקומיות להעביר חובות לגבייה באמצעות המרכז לגביית קנסות, כל אלו במהלכו של משבר הקורונה שפקד את ישראל. לקראת סוף של שנת 2021 הושלם הפיתוח של ממשקי המחשב עם חלק מהחברות הטכנולוגיות אשר אפשר העברה של חובות לטובת הרשויות מקומיות המקבלות שירותי עיבוד מידע מאותן חברות. בהתאם, נכון לסוף שנת 2021 הוסמך המרכז לגבות חובות של 21 רשויות מקומיות וכ- 20 רשויות מקומיות נוספות המתניו להשלמת הממשקים כדי לקדם את הסמכת המרכז לגבות עבורן קנסות.

מכיוון שהמעבר של רשויות מקומיות לגביית הקנסות במרכז החל בפועל רק בשנת 2022 ומשנמצא שיש ביקוש מטעם הרשויות המקומיות לגבייה במרכז, מוצע, להאריך את הוראת השעה בארבע שנים נוספות לשם בחינת הליך גביית הקנסות עבור הרשויות המקומיות. בנוסף, מוצע להעניק לשר המשפטים סמכות להאריך, בהסכמת שר הפנים ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט בכנסת, את הוראת השעה בשנתיים נוספות.

על כן, ובשל פקיעת תוקפה הקרוב של הוראת השעה, מוצע כי הממשלה תאשר את טיוטת החוק. כמו כן, ועל מנת לזרז את הליך החקיקה בכנסת, מוצע לפנות ליו"ר ועדת הכנסת לפי תקנון הכנסת, בבקשה לכנס את הוועדה, כדי שתחליט על קיצור תקופת ההנחה של הצעת החוק לפני הדיון בקריאה הראשונה, בהתאם לאמור בסעיף 81 לתקנון הכנסת, וכן בבקשה להתיר את הדיון בקריאה השנייה ביום הנחת ההצעה על שולחן הכנסת, לפי סעיף 88 לתקנון הכנסת.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

לא נמצאו קשיים משפטיים באישור הצעת ההחלטה.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

לעמדת היועץ המשפטי למשרד הפנים אין מניעה משפטית באישור הצעת ההחלטה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:
לעמדת היועצת המשפטית למשרד המשפטים אין מניעה משפטית באישור הצעת ההחלטה.

לאה רקובר, עו"ד
היועצת המשפטית למשרד המשפטים

י"ט בטבת התשפ"ג
12 בינואר 2023

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות (תיקון מס' 19 והוראת שעה) (תיקון), התשפ"ג-2023.

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו, עיקרי הוראותיו והשפעתו על הדין הקיים

מטרת החוק המוצע – הארכת תוקפה של הוראת השעה שקבועה בסעיף 16 לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (תיקון מס' 19 והוראת שעה), התשע"ח-2018.

הצורך בחוק המוצע – ביום כ"ג בסיון תשע"ח (6 ביוני 2018) פורסם חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (תיקון מס' 19 והוראת שעה), התשע"ח-2018. בין יתר התיקונים שנקבעו במסגרת החוק, נקבעה הוראת שעה המסמיכה את שר המשפטים לאשר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (להלן: "המרכז") לגבות חוב בגין אי תשלום קנס לרשות מקומית, לאחר שבאה בפניו הצעה משותפת של מנהל המרכז וראש הרשות המקומית כי החובות לאותה רשות מקומית ייגבו על ידי המרכז. תקופת תוקפה של הוראת השעה נקבעה לארבע שנים, כדי לבחון את יעילות הגבייה של קנסות עבור רשויות מקומיות בידי המרכז. הוראת השעה עמדה בתוקפה עד יום ז' בטבת התשפ"ג (31 בדצמבר 2022), ונוכח התפזרות הכנסת ה-24 ביום א' בתמוז התשפ"ב (30 ביוני 2022), הוארך תוקפה מכוח הוראות סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, עד יום כ"ד בשבט התשפ"ג (15 בפברואר 2023).

ההיערכות ליישום הוראת השעה, ארכה זמן רב מהמשוער, בשל הצורך בשיתוף פעולה עם גורמים שונים, ובפיתוח ממשק טכנולוגי שיאפשר לרשויות המקומיות להעביר את חובותיהן לגבייה במרכז, כל אלו במהלכו של משבר הקורונה שפקד את ישראל. לקראת סופה של שנת 2021 הושלם הפיתוח של ממשקי המחשב עם חלק מהחברות הטכנולוגיות אשר איפשר העברה של חובות לטובת הרשויות מקומיות המקבלות שירותי עיבוד מידע מאותן חברות. בהתאם, נכון לסוף שנת 2021 הוסמך המרכז לגבות חובות של 21 רשויות מקומיות וכ- 20 רשויות מקומיות נוספות המתינו להשלמת הממשקים כדי לקדם את הסמכת המרכז לגבות עבורן קנסות.

מכיוון שהמעבר של רשויות מקומיות לגביית הקנסות במרכז החל בפועל רק בשנת 2022 ומשנמצא שיש ביקוש מטעם הרשויות המקומיות לגבייה במרכז, מוצע, להאריך את הוראת השעה בארבע שנים נוספות לשם בחינת הליך גביית הקנסות עבור הרשויות המקומיות. עוד מוצע להעניק לשר המשפטים סמכות להאריך, בהסכמת שר הפנים ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט בכנסת, את הוראת השעה בשנתיים נוספות. בנוסף, מכיוון שוועדות מקומיות או רשויות מקומיות המעבירות חובות לפי פסקאות (16) ו-(16א) להגדרת חוב בחוק המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות, תשנ"ה-1995, לגבייה באמצעות המרכז, מבקשות לעיתים, פיתרון רוחבי לגביית חובות עונשיים לרבות לגביית חוב לפי סעיף 67ג(ד) (לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, מוצע לקבוע כי לתקופת הוראת השעה תוכל רשות מקומית או ועדה מקומית המעוניינת בכך לגבות תשלום או פיצוי באמצעות רשות האכיפה

והגבייה, וכי תשלום או פיצוי שנגבה על ידי רשות האכיפה והגבייה עבור רשות מקומית או ועדה מקומית יועבר לקופת הרשות המקומית או הוועדה המקומית, שעבורה נגבה.

ג. עיקרי החוק המוצע

ואלה עיקרי התיקונים המוצעים :

עיקר 1: הארכת הוראת השעה הקבועה בסעיף 16 לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (תיקון מס' 19 והוראת שעה), התשע"ח-2018 בארבע שנים נוספות.

עיקר 2: תיקון סעיף 67ג לחוק סדר הדין הפלילי, כך שבתקופת הוראת השעה, וועדות מקומיות ורשויות מקומיות שתבקשנה כי חוב של הסדר מותנה ייגבה על ידי המרכז תוכלנה לעשות כן.

עיקר 3: תיקון מנגנון הארכת הוראת השעה כך ששר המשפטים יהיה מוסמך להאריכה, בהסכמת שר הפנים ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת לתקופה נוספת של שנתיים.

ד. השפעת החוק המוצע על חוקים קיימים

החוק מאריך את תוקפה של הוראת השעה שקבועה בסעיף 16 לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (תיקון מס' 19 והוראת שעה), התשע"ח-2018 בארבע שנים נוספות עם אפשרות להארכה נוספת בצו של שנתיים נוספות וכן מתקן בהוראת שעה את הוראת סעיף 67ג (ג) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 כך שרשויות מקומיות וועדות מקומיות יוכלו לבקש כי המרכז יגבה עבורן תשלום או פיצוי לפי הסדר מותנה שנערך עם החייב.

ה. השפעת החוק המוצע על התקציב ועל התקן המנהלי של המשרד היוזם, משרדים אחרים ורשויות

אחרות

אין השפעה

ו. הופץ תזכיר ביום י"ד בחשון תשפ"ג (08.11.2022)

לא התקבלו הערות.

ז. עמדת המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט כלכלי) – אין מניעה משפטית לקדם את הצעת החוק.

ח. להלן נוסח טיוטת החוק המוצע ודברי הסבר

טיוטת חוק מטעם משרד המשפטים

הצעת חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (תיקון מס' 19 והוראת שעה) (תיקון), התשפ"ג-

2023

1. תיקון סעיף 16 בחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (תיקון מס' 19 והוראת שעה), התשע"ח-2018¹ (להלן- החוק העיקרי), בסעיף 16 -
- (1) בסעיף קטן (א), ברישה, במקום "יום ז' בטבת התשפ"ג (31 בדצמבר 2022)" יבוא "יום כ"א בטבת התשפ"ז (31 בדצמבר 2026)";
- (2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
- "(ד) שר המשפטים, בהסכמת שר הפנים ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי בצו, להאריך את תקופת הוראת השעה, בשנתיים נוספות."
2. הוספת סעיף 17 אחרי סעיף 16 לחוק העיקרי יבוא:
- "תשלום או פיצוי 17. (א) בתקופת הוראת השעה כמשמעותה בסעיף 16, יקראו את סעיף 67ג(ד) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982² (בסעיף זה- חוק סדר הדין הפלילי), כך שבסופו ייקרא "אלא אם כן ביקשה הוועדה המקומית או הרשות המקומית כאמור כי התשלום או הפיצוי ייגבה באמצעות רשות האכיפה והגבייה; ביקשה כאמור, יועבר התשלום או הפיצוי על ידי רשות האכיפה והגבייה לקופת הוועדה המקומית או הרשות המקומית, לפי העניין."

¹ ס"ח התשע"ח עמ' 684.

² ס"ח תשמ"ב עמ' 170.

(ב) תשלום או פיצוי שהועברו לגבייה באמצעות רשות האכיפה והגבייה, לבקשת רשות מקומית או ועדה מקומית, לפי סעיף 67ג(ד) לחוק סדר הדין הפלילי כנוסחו בסעיף קטן (א), בתוך תקופת הוראת השעה, ייגבו באמצעות רשות האכיפה והגבייה גם לאחר תום תקופת הוראת השעה.

דברי הסבר

סעיף 1

לפסקה (1) חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (תיקון מס' 19 והוראת שעה), התשע"ח-2018, קובע בסעיף 16 (להלן - החוק) שבו הוראת שעה שתחילתה ביום כ"ד בטבת התשע"ט (1 בינואר 2019) המסמיכה את שר המשפטים לאשר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (להלן - המרכז) לגבות חוב בשל אי תשלום קנס לרשות מקומית, לאחר שבאה בפניו הצעה משותפת של מנהל המרכז וראש הרשות המקומית לכך שהחובות לאותה רשות מקומית ייגבו על ידי המרכז (להלן - הוראת השעה). תקופת תוקפה של הוראת השעה נקבעה לארבע שנים, כדי לבחון את יעילות הגבייה של קנסות עבור רשויות מקומיות בידי המרכז. הוראת השעה עמדה בתוקפה עד יום ז' בטבת התשפ"ג (31 בדצמבר 2022), ונוכח התפזרות הכנסת ה-24 ביום א' בתמוז התשפ"ב (30 ביוני 2022), הוארך תוקפה מכוח הוראות סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, עד יום כ"ד בשבט התשפ"ג (15 בפברואר 2023).

ההיערכות ליישום הוראת השעה ארכה זמן רב מהמשוער, בשל הצורך בשיתוף פעולה עם גורמים שונים ובפיתוח ממשק טכנולוגי שיאפשר לרשויות המקומיות להעביר את חובותיהן לגבייה במרכז, וכל אלו במהלך משבר הקורונה שפקד את ישראל. לקראת סופה של שנת 2021 הושלם הפיתוח של ממשקי המחשב עם חלק מהחברות הטכנולוגיות אשר איפשר העברה של חובות לטובת הרשויות המקומיות המקבלות שירותי עיבוד מידע מאותן חברות. בהתאם, נכון לסוף שנת 2021 הוסמך המרכז לגבות חובות של 21 רשויות מקומיות וכ- 20 רשויות מקומיות נוספות המתינו להשלמת הממשקים כדי לקדם את הסמכת המרכז לגבות עבורן קנסות. מכיוון שהמעבר של רשויות מקומיות לגביית הקנסות במרכז החל בפועל רק בשנת 2022 ומשנמצא שיש ביקוש מטעם הרשויות המקומיות לגבייה באמצעות המרכז, מוצע לתקן את סעיף 16 לחוק ולהאריך את הוראת השעה הקבועה בסעיף, בארבע שנים נוספות, לשם המשך בחינת הליך גביית הקנסות עבור הרשויות המקומיות.

לפסקה (2) מוצע להעניק לשר המשפטים סמכות להאריך, בהסכמת שר הפנים ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, את הוראת השעה, בשנתיים נוספות.

סעיף 2 סעיף 67ג(ד) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 קובע כי תשלום או פיצוי בקשר לתיק שנסגר בהסדר בהתאם לסימן א'1 בפרק ד' לחוק האמור, ייגבה באמצעות רשות האכיפה והגבייה, ויועבר על ידה לאוצר המדינה או לגורם אחר שנקבע בחוק, או לנפגע העבירה, ואולם אם הגורם

האחר הוא ועדה מקומית לתכנון ולבנייה כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 או רשות מקומית המוסמכת לאכיפה כהגדרתה בפרק י' לחוק האמור, ישולם התשלום ישירות לקופת הוועדה המקומית או הרשות המקומית כאמור, לפי העניין. הסיפה של הסעיף האמור מחריגה גבייה של חובות עבור רשות מקומית וועדה מקומית מההסדר שלפיו תשלום או פיצוי בקשר לתיק שנסגר בהסדר ייגבו באמצעות רשות האכיפה והגבייה.

מכיוון שוועדות מקומיות או רשויות מקומיות המעבירות חובות לפי פסקאות (16) ו-(16א) להגדרת חוב בחוק המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות, תשנ"ה-1995, לגבייה באמצעות המרכז, מבקשות לעיתים, פיתרון רוחבי לגביית חובות עונשיים לרבות לגביית חוב לפי סעיף 67ג(ד) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 מוצע לקבוע כי לתקופת הוראת השעה ניתן יהיה לגבות תשלום או פיצוי כאמור עבור רשות מקומית או ועדה מקומית, באמצעות רשות האכיפה והגבייה, וכי תשלום או פיצוי שנגבה על ידי רשות האכיפה והגבייה עבור רשות מקומית או ועדה מקומית יועבר לקופת הרשות המקומית או הוועדה המקומית, שעבורה נגבה.